

IZRAELITA KÖZLÖNY.

Hitfelekezeti érdekü hetilap.

Előfizetési feltételek:

Pesten házhozordással, vidékre postai
szétküldéssel:

Egész évre 6 frt., fél évre 3 frt.

Szerkesztői iroda:

Váci-ut 9-ik szám II. emelet, a hova a kéz-
iratok intézendők.

Kiadói hivatal:

Egyetem-utca 4-ik szám, hova az előfizetési pén-
zek és reclamatiók intézendők.

Megjelenik minden pénteken egész Iven.

Hirdetményekért

a 30 krnyi bélyegdijon fölül egy félhasábos
petitsor után 3 kr. számítatik.

Az „Israelita Közlöny“ barátaihoz.

Az „Israelita Közlöny“, mint a magyar- s erdélyor-
szági zsidóság haladó pártjának organuma, ama nehéz s
szent vállalatot vette magára, miszerint pártjának hitfe-
lekezeti érdekeit a nyilvánosság előtt képviselje.

Mennyire oldotta meg az „Israelita Közlöny“ eddig
e feladatát? E kérdésre felelni nekünk annál kevésbé le-
hetséges, mivel csak három hónapja mult, hogy szerkesz-
tése ránk van bízva.

De ha lapunknak nem sikerült is, a congressus tartama
alatt, ennek tárgyalásait olvasóival eléggé pontosan s gyor-
san közölni, ugy ennek oka a dolog természetében inkább,
mintsem a szerkesztőségnek buzgalomhiányában rejlett.

A nagy politikai napilapok ugyanis oly gyorsan kö-
zölték a congressus tárgyalásairól szóló tudósításokat az
olvasó közönséggel, hogy egy *heti* lap számára csak az
maradt fen, a mit az előbbieket, mint a körükbe kevésbé
tartozót, épenséggel nem hozhattak.

De e helyett inkább oda irányoztuk minden törek-
vésünket, miszerint a congressus befejezte után a haladó
párt szentügyét tőlünk telhetőleg pártoljuk és az ellene
felhozott vádakot érelyesen visszautasítsuk.

Ez utóbbi az, mire szükségünk *volt* ez előtt, de a
mire szükségünk van *még most* is!

Mert ámbár a congressus a haladó párt ellen egy év
óta szórt ama rágalmakat eloszlatá és azt tanusitá, misze-
rint a magyar zsidóság nagy töbsege a *haladásnak* hódol
ugyan, de azért *hiven ragaszkodik ősi szent vallásához* is,
s minden törekvése csak oda irányul, hogy az izr. hitköz-
ségek, a *béke fentartása mellett*, újjászervezésök által
minél szebb virágzásnak induljanak; jóllehet — mondjuk
— maga az *orthodox párt felvilágosultabb része*, mind ezt
méltányolva, elismerte: mégsem titkolhatjuk el magunk
előtt, hogy a rágalom a congressus után ugy mint annak
előtte fogát élesíti, *bizalmatlanságot ébresztvén a congres-
sus határozatai ellen*, és pedig oly uton-módon, a mely a
valódi orthodox zsidó előtt idegen, sőt bűnös is!

Ilyen körülmények között a haladó párt *szen*t köte-
lessége *é*bren lenni. Nem *szabad* megengednie, hogy a
rágalmozók büntetlenül ismét a hazugság posványában
fetrengjenek mint azelőtt.

Ez utóbbi az „Israelita Közlöny“ minden erejével
gátolni fogja!

A haladó párt, valamint a congressusi határozatok
elleni megtámadásokat érelyesen bár, *de illő méltósággal*
fogja megczáfolni és a kösönség előtt kideríteni, misze-
rint a párt, melyet képvisel, csak annyiban ohajtja a *ha-
ladást*, a menyiben a zsidó *hagyományos törvény*nyel *össz-
szefér* és honi hitsorsosainak hitfelekezeti ügyeit oly
fokra képes emelni, mely szabad honpolgári állásuk szín-
vonalanak megfelel.

De hogy az „Israelita Közlöny“ e feladatát tökélete-
sen megoldhassa, szükséges, hogy a *haladó párt hivei* őt
hathatós gyámolításukban részesítsék.

Felkérjük tehát t. cz. elvbáratainkat, hogy szives
közreműködésöket tőlünk meg ne tagadják, minket beces
dolgozataikkal megtisztelni és *lapunkat hathatós befolyá-
suk által minél inkább terjeszteni méltóztassanak.*

Pest, 1869. április 4-kén.

Deutsch Henrik.

A Szefirah-napok.

Életünk öröm és keserv rendszeres vegyülete. Kiben
ne merülne fel e gondolat, ki zsinagógái ünnepeink sor-
rendjét vizsgáló szemmel tekinti? Alig vettünk bucsut a
szabadság örömnepétől, és már is beköszöntenek ama
napok, melyek Izrael történetében kétszer öltének gyászt:
— a szefirah napjai. E napok vetének valaha véget a
tanítók ezreinek, kik hivatásuknál fogva Izrael boldogí-
tói valának; e napok voltak másodsor szemtanui a kö-
zépkori barbárságnak, ama setételműségnek, mely apáink
vére után szomjuhozván, legszentebb kincsüket, a vallást,
akará kard élével kiirtani. De a középkor napjai a régen
mult háterébe szorultak. Elnémultak e rágalmozók ádáz
fondorlatai, melyek legszentebb kincseinktől akarnak
megfosztani? Nem. A jelenlegi szefirah-napok a magyar
zsidóság számára ugyanazon veszély szemtanui, melyért
e napokban gyászt öltünk. Ugyanazon veszély? Még
ezerte sulyosabb! Halljuk a thalmud elbeszélését (Jeba-
moth 62. 6.): „Tizenkétezer tanuló pár hallgatta R. Akiba
előadásait és mindnyájan Peszach és Schebuoth között
halának el mert — *egymás irányában nem viseltettek kellő
tiszteltetel.*“ Tisztelt olvasók! Szent ügyünk és törekvé-
seink halálos ellenségei kigyót békát kiáltanak egy oly
intézet életbeléptetése ellen, mely a naponta nagyobb ve-
szélynek induló hittudományt az elhanyagoltatás örvé-
nyéből mentse meg; ezen a régi hitör idejéro emlékeztető
agitatiók a szefirah-napokban lépnek életbe. Ha ezen fon-
dorlatok a legcsekélyebb eredménnyel járnak, nem
ugyanazon veszélyben forog-e szent ügyünk, vallásunk tu-
dománya, melyben a tanítók ezrei elhalása által forgott?
És e veszély nem ugyanazon okból veszi eredetét: mert

vallásunk képviselői megtagadják egymástól a kellő tiszteletet?? R. Akibah idejében a természet kíváná áldozatait, a halál ragadá el nemzetünk reménydusait: az 5629. szefirah-napjaiban a féktelen fanatizmus és a határt nem ismerő dacz lép a chronique scandaleuse szinpadára. És szomorú jele az időnek e fanatizmus, e dacz, a vallás ellen fordul akkor, midőn a vallás védője álarczába burkolódik! Vagy nem nagyobb veszély-e ez, mint az, melyet a középkor setét napjai hozának? Amaz időkben az élet forgott veszélyben, a vallás hívői esének kard áldozatául, de a vallás szelleme a halottak tömegeiből kiemelkedék és éltető napként világita mindeddig; ellenségeink életünket nem bántják, de szellemi kincsünk ellen fordítják rossz akarataikat. Oh Isten! hiusítsd meg szándékukat!

Berlinben, 1869. április 1-jén.

G. I.

Pest, márcz. 29-kén. A szegedi izr. hitközség előljárósága tekintetes Dr. *Hirschler Ignác* urnak, bokros érdemeinek elismerése jeléül, tiszteletbeli tagjául való egyhangu kineveztetését tartalmazó okmányt küldött át, azon értesítéssel, mikép a hitközség előljárósága és képviselősege egyszermind elhatározta tanácsstermüket becses személyének arczképével díszíteni, és azt a jövő nemzedéknek is hálás emlékül megőrizni. — Az okmány következőkép hangzik:

Tekintetes Dr. *Hirschler Ignác* urnak Pesten.

A szegedi izr. hitközség előljárósága és képviselő testülete, kifejezést ohajtván adni, a hitközség hálás elismerésének, azon férfiú nagy és elvitázhatlan érdemei iránt, ki mint a fővárosi izr. hitközség egykori előljárója érvényt szerzett azon elvnek, hogy csakis az értelmiség van hivatva a hitközségek élén, nagyot és üdvöset teremteni, — ki az izr. egyetemes gyűlés eszméjének nemcsak teremtője, hanem szerencsés működésének főtényezője és ez által a magyar és erdélyhoni zsidóság együvé tartozásának megtestesítője is volt, — ki jeles képességét és fáradhatlan tevékenységét évek óta hitrokonaink javára fordítja, tekintetes Dr. *Hirschler Ignác* urat a szegedi izr. hitközség tagjává egyhangulag megválasztotta és részére ezen okmányt a hitközségi előljáróság által kiállíttatni határozta.

Kelt Szegeden az izr. hitközség előljárósága és képviselőségének 1869. márczius 23-án tartott üléséből.

Legmélyebb tisztelettel.

A szegedi izr. hitközség előljárósága:
Ganzfried Sándor, jegyző.

*Politzer Salamon, Reitzer Jakab,
Singer Vilmos, Scheinberger Antal,
Lichtenberg Mór, Jeteles Simon.*

Losoncz, márczius 23-án.

A Losoncz és tugarai izr. tanoda a kiűtött községi vizsályok miatt oly romlásba esett, mely mind azokat, kik az oktatás- és nevelésügyért buzgólkodnak, borzasztóan meglepi. A tanítói karnak már egész télen át a díjazások nem szolgáltattak ki, a tanodában a legkeményebb hidegben hiányzott a szükséges fa, az iskolaszerek még most is hiányzanak. Ezen szomorú helyzetben az igazgatóság a pozsonyi nagytek. főigazgató urhoz fordult, ki további intézkedésért a magas közoktatásügyi miniszteriumnál már január hóban intervenált; de fájdalom, a magas válasza még maig sem érkezett ide. Jól ismeri minden iskolaügyi szakértő, hogy a tanítónak ha oktatása sikerrel koronázva legyen, okvetlenül szükséges a türelem s nyugodt kedély. De ilyen akadályoknál, mint küzdés a szükséges napi élelemmel, hogy lehet azt tőle követelni? De a szülők a tanítótul mégis elérhetetlent kívánnak, és ha azt megcsökkenti vagy ha elkeseredett helyzetében a

tanoncokat valamivel keményebben megbünteti, akkor őt még a törvényszék elé idézik.

Igy történt e f. héten is, hogy e czikk íróját, ki egy leánykát illetlen viselete folytán megbüntetett, a törvényszék elé idézték. A városi kapitány ur pedig a körülményekkel megismerkedve és a csekélységet megfontolván, arra figyelmeztette a vádlót, hogy a tanítóra nézve már elég büntetés, hogy a törvényszék elé idéztette. Ez a historia pedig az oskolás leány jelenlétében fordult elő. — Milyen hatást gyakorol az ilyenféle az intézetre, azt a művelt olvasók ítéletére hagyom.

Oesterreicher Adolf,
igazgató tanító.

V e g y e s .

— A Marmaros-Szigethen megjelenő „Máramaros“ czimű lapnak utóbbi számában azt olvassuk, hogy az ottani főrabbi egyik prédikációjában többek között azt mondotta volna, hogy a ki gyermekét magyar vagy német nyelven taníttatni nem átalja, az az ember „poklokra kárhoztatik.“ Továbbá még olyanokat is mondott volna, miknek ismétlésétől tollunk visszaborzad. Nem csoda tehát, hogy e szónoklattal a templomban oly nyilvános botrányt okozott, hogy egyik híve egész rohammal támadta meg azt az egyháztagot, a ki a rabbi ezen szavai ellen, mint a melyeknek templomban helye nincs, protestált, s a veszekedés tovább fejlődését csak az gátolta meg, hogy az egyház-gondnok a megtámadót a templomból kivezettette.

An die Freunde des „Israelita Közlöny“.

Der „Israelita Közlöny“ hat, als Organ der Fortschrittspartei der ung.-siebenbürgischen Judenschaft, die schwierige aber heilige Mission übernommen, die konfessionellen Interessen dieser Partei öffentlich zu vertreten.

Wie der „Israelita Közlöny“ diese seine Aufgabe gelöst habe? Auf diese Frage zu antworten, steht uns um so weniger ein Recht zu, als wir erst seit drei Monaten die Redaktion dieses Blattes zu besorgen die Ehre haben.

Gelang es auch nicht dem „Israelita Közlöny“, während der Dauer des Kongresses, die Kongress-Verhandlungen präzise und schnell mitzutheilen, so lag dieses mehr in der Natur der Dinge, als in der etwaigen Laune Seitens der Redaktion.

Die großen politischen Tageblätter brachten die Verhandlungen und Beschlüsse des Kongresses so unmittelbar und ausführlich dem Lesepublikum zur Kenntniß, daß ein Wochenblatt nur dasjenige seinen Lesern bieten konnte, was erstere, als ihrer Tendenz weniger angemessen, nicht bringen konnten.

Desto mehr war unser Streben seit dem Schlusse des Kongresses dahin gerichtet, die heilige Sache der Fortschrittspartei zu vertreten, und, wo es nöthig war, gegen Angriffe nach Kräften zu vertheidigen.

Legieres war und ist auch höchst nöthig!

Denn hat auch der Kongress die gegen die Fortschrittspartei, seit einem Jahre her, verbreiteten Verläumdungen zerstreut; bewies er es satzsam, daß die Majorität der ungarischen Judenschaft, welche dem Fortschritte huldiget, dabei aber doch dem Glauben ihrer Väter treu anhangend, nichts Anderes anstrebt, als den Frieden in den Gemeinden zu erhalten, die Ordnung anzubahnen und den Flor derselben herbeizuführen; hat sogar der intelligentere Theil der sich orthodox nennenden dieses Streben im Kongresse gebührend anerkannt; so dürfen wir es uns dennoch nicht verhehlen, daß nach wie vor dem Kongresse die Verläumdung schon wieder ihre Zunge zuspitzt, und Verdacht zu erregen sucht,